

Nr 2.

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämlikt § 51 av det för nämnda verk gällande reglementet, till riksdagen avgivna berättelsen angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1950 års riksdag avgavs, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 17 januari 1951.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Mogård, Nordenson, Johannesson, de Geer, Persson i Vinslöv och Boo;

från a n d r a kammaren: herrar Severin, Fröderberg, Nilsson i Landskrona, Persson i Norrby, Schmidt, Sköldin, von Seth och Gavelin.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till riksdagen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret får härmed jämlikt § 51 av det för verket gällande reglementet avgiva berättelse om riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1950 års riksdag avgavs.

Härvid vilja fullmäktige erinra om att riksgäldskontoret för varje budgetperiod utger en årsbok, vari utförliga redogörelser lämnas för inträffade förändringar i riksgäldskontorets ställning och för de förvaltningsåtgärder, som av fullmäktige vidtagits inom riksgäldskontorets olika verksamhetsområden. Den under oktober 1950 utkomna årsboken för budgetåret 1949/50 innehåller text- och tabellmaterial till belysande av riksgäldskontorets verksamhet, varvid jämväl lämnats vissa uppgifter för tiden efter budgetårets utgång. Fullmäktige anse sig därför kunna, vad beträffar nämnda period, hänvisa till årsboken och inskränka sig sålunda här nedan till att allenast lämna en kompletterande översikt över riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1950.

Konvertering av 1944 års 3 % statslån. Den 17 augusti 1950 beslöto fullmäktige att för konvertering av ifrågavarande lån å 270 572 500 kr., som enligt de för lånet gällande bestämmelserna skulle inlösas den 15 september 1950, upplägga ett nytt 3 % lån med en löptid av 6½ år, benämnt *1950 års 3 % statslån av den 15 september*. Det nya lånet förfaller till betalning den 15 mars 1957. Obligationsvalörerna äro 10 000, 5 000 och 1 000 kr. och ränteförfallodag den 15 mars. Utbytet ägde rum under tiden 28 augusti—7 september hos riksgäldskontoret, riksbanken, affärsbanker, sparbanker och fondkommissionärer. Utbyteskursen var pari. Vid utbytet erhöilo obligationsägarna dels likvid för kupong nr 6 per den 15 september 1950, dels ock förskottsrenta å 3 % för tiden 15 september 1950—15 mars 1951 å såväl utbytt belopp som eventuellt fyllnadsbelopp. Konverteringen gav till resultat, att obligationer av 1944 års lån till ett belopp av 233 919 000 kr., motsvarande 86,45 % av lånet, konverterades mot obligationer av 1950 års lån. Härutöver har av sistnämnda lån till parikurs försålts obligationer till ett belopp av 4 milj. kr. 1950 års 3 % statslån har uppförts till notering å fondbörsen fr. o. m. den 2 januari 1951.

1950 års 3¼ % statslån av den 10 december. Den 9 november 1950 beslöto fullmäktige att emittera ett nytt 3¼ % statslån att återbetalas den 10 december 1965. Det nya lånet, för vilket lånebeloppet icke är fastställt, utbjöds till teckning under tiden 15—24 november 1950 och likvid för teck-

nade obligationer skulle erläggas under tiden 15 november 1950—10 februari 1951. Vid likvid före den 10 december 1950 skulle gottgöras ränta efter $3\frac{3}{4}$ % från inbetalningsdagen till och med sistnämnda datum. Vid likvid efter sagda den 10 december skulle erläggas upplupen kupongränta. Försäljningskursen är pari och obligationsvalörerna 10 000, 5 000 och 1 000 kr. Ränteförfallodag är den 10 december.

Det nya lånet emitterades under medverkan av riksbanken och det bankkonsortium, som tidigare under en följd av år plägat medverka vid riksgäldskontorets låneemissioner. Vid teckningstidens utgång den 24 november hade till riksgäldskontoret anmälts teckningar å sammanlagt 202,7 milj. kr., varav 44 milj. kr. tecknats av statliga institutioner. Den 31 december redovisades såsom statsskuld å lånet ett belopp av 175 510 000 kr., motsvarande dittills influten valuta för tecknade belopp.

Sparobligationer. Vid utgången av budgetåret 1949/50 hade såsom statsskuld för utelöpande sparobligationer bokförts ett belopp av kr. 114 298 041:93 motsvarande skillnaden mellan till riksgäldskontoret dittills redovisade försålda och sedermera inlösta obligationer. Den 31 december 1950 hade statsskulden för utelöpande sparobligationer nedgått till kr. 111 772 499:83. Efter framställning av postsparbanken ha fullmäktige medgivit, att försäljningen av sparmärken för sparobligationer finge upphöra med utgången av år 1950.

Rikskonto. Behållningen å rikskonto, som vid budgetårets början utgjorde kr. 27 712 333:37, hade vid årsskiftet 1950/51 nedgått till kr. 27 335 453:52.

Statsskuldförbindelser. Efter framställning av postgirokontoret ha fullmäktige medgivit, att ett genom inlösen av två den 1 oktober 1950 till betalning förfallna statsskuldförbindelser frigjort belopp å sammanlagt 6 milj. kr. finge bindas i en deposition å 5 år. Ränta å depositionen utgår efter 2,9 % för år.

Vid emissionen av 1940 års 4 % försvarslån erhöles vissa försäkringsbolag m. fl. i stället för obligationer 10-åriga 4 % statsskuldförbindelser, förfallande till betalning den 1 november 1950, till ett sammanlagt belopp av 68,25 milj. kr. Fullmäktige beslöt den 12 oktober att under hand erbjuda innehavare av förbindelserna att konvertera dessa endera mot obligationer av 1950 års 3 % statslån av den 15 september eller mot 2 % skattkamarväxlar, daterade den 1 november 1950 och förfallande till betalning den 11 mars 1951.

Vid konverteringstidens utgång den 26 oktober 1950 hade anmälts konvertering mot 3 % obligationer av år 1950 av statsskuldförbindelser till ett sammanlagt belopp av 7 990 000 kr., utgörande 11,7 % av det till betalning förfallna beloppet. Någon konvertering mot skattkamarväxlar ägde icke rum.

Dollarkredit enligt Marshallplanen. Av det för Sverige tilldelade totalbeloppet av Marshallhjälpen skall ett belopp av \$ 20 400 000 amorteras genom direkta betalningar till Förenta Staterna. För denna del av krediten står riksgäldskontoret såsom låntagare. Motvärdet i kronor av krediten tillgodoföres riksgäldskontoret av riksbanken. Då det amerikanska hjälpprogrammet för Sveriges del icke har till syfte att tillföra staten medel för budgetändamål, har förutsatts att behållningen skall av riksgäldskontoret disponeras för att inlösa av riksbanken innehavda statsobligationer.

Efter överföring från riksbanken den 30 juni 1950 av \$ 1 093 162: 37 har hela ovannämnda dollarkredit å \$ 20 400 000 utnyttjats under budgetåret 1949/50. Motvärdet efter en kurs av 5,1732 utgör 105 533 280 kr., vilket belopp bokförts å fonderad statsskuld. Den influtna valutan har vidare bokförts å ett tillgångskonto såsom en fordran på riksbanken. Av detta tillgångskonto har tidigare använts 65 milj. kr. för inlösen av förfallande skattkammарväxlar, varför saldot efter överföringen den 30 juni utgör 40 533 280 kr., vilket belopp i överensstämmelse med tidigare tillvägagångssätt tagits i anspråk för inlösen av den 11 juli 1950 till betalning förfallna skattkammарväxlar.

Skattkammарväxlar. Riksgäldskontorets totala skuld mot skattkammарväxlar utgjorde den 1 juli 1950 2 441 500 000 kr. Av dessa växlar förföllo växlar å sammanlagt 450 milj. kr. till betalning den 11 juli. Härav omsattes växlar till ett belopp av 350 milj. kr. mot nya växlar i riksbanken, därav 150 milj. kr. per den 21 juli 1950 mot ett diskonto av 0,5 % och 200 milj. kr. per den 11 januari 1951 mot ett diskonto av 1,4 %. Ovannämnda växlar å 150 milj. kr. inlöstes å förfallodagen den 21 juli. Sedan fullmäktige under augusti beslutat återupptaga anbuds-förfarande vid försäljning av skattkammарväxlar, emitterades den 15 i samma månad efter dylikt förfarande nya växlar till ett belopp av 200 milj. kr., förfallande till betalning den 11 december 1950. Av växlarna övertogs 122 milj. kr. av affärsbankerna och återstoden av riksbanken, samtliga mot ett diskonto av 2 %. Den 11 september förföllo växlar å 850 milj. kr. till betalning. Av dessa växlar inlöstes 150 milj. kr. och återstoden 700 milj. kr. omsattes mot nya växlar i riksbanken, därav 250 milj. kr. per den 16 september 1950 till ett diskonto av 0,5 % (inlösta å förfallodagen) och 450 milj. kr. per den 11 november 1950 till ett diskonto av 1,2 %.

Den 5 oktober beslöto fullmäktige att i marknaden åter infordra anbud å skattkammарväxlar, denna gång intill ett belopp av 250 milj. kr. Av nämnda belopp övertogs växlar per den 11 januari 1951 till ett belopp av 20 milj. kr. av en affärsbank mot ett diskonto av 2 %, under det att riksbanken övertog växlar per den 11 januari 1951 å återstående belopp — 230 milj. kr. — till samma diskonto. Av två andra affärsbanker avgivna anbud å övertagande av 75 milj. kr. skattkammарväxlar per den 11 mars 1951 mot ett diskonto av 2³/₈ och 2,4 % antogs ej av fullmäktige. Den 13 oktober försåldes emellertid till samma affärsbanker skattkammарväxlar pr den 11 januari 1951 å sammanlagt 85 milj. kr., varvid erlades diskonto efter 2 %.

Den 11 november förföllo till betalning växlar å 975 milj. kr., vilka omsattes mot nya växlar i riksbanken å samma belopp. Av nämnda växelbelopp förfaller 500 milj. kr. till betalning den 11 januari 1951, 100 milj. kr. den 11 februari 1951, 150 milj. kr. den 11 mars 1951, 100 milj. kr. den 15 april 1951 och 125 milj. kr. den 11 maj 1951. För de olika växelposterna erlades följande diskonto, nämligen 1,5 %, 1,7 %, 1,8 %, 1,9 % och 1,9 %. Slutligen förföllo den 11 december skattkamarväxlar till ett belopp av 400 milj. kr. till betalning. Växlarna omsattes mot en ny växel i riksbanken å 500 milj. kr. (i beloppet ingår även en tillfällig kredit å 100 milj. kr.), förfallande till betalning den 11 mars 1951. Diskonto erlades efter 2 %.

Utöver ovannämnda växeltransaktioner har under senare halvåret 1950 för stärkande av riksgäldskontorets kassaställning upptagits kortfristiga krediter i riksbanken mot skattkamarväxlar å tillhopa 350 milj. kr., nämligen den 21 augusti 100 milj. kr. per den 11 december 1950 mot ett diskonto av 2 %, den 24 augusti 100 milj. kr. per den 11 mars 1951 mot 2 % samt den 28 december 150 milj. kr. mot 1,8 %.

Vid årsskiftet utgjorde riksgäldskontorets totala upplåning mot skattkamarväxlar 2 776,5 milj. kr.

Riksgäldskontorets checkräkning i riksbanken. Riksgäldskontorets strävan att minska sina ränteutgifter har tidigare lett till att kontorets behållning på checkräkning i riksbanken hållits på en så låg nivå som möjligt genom att tillgängliga medel i stor utsträckning utnyttjats för inlösen av skattkamarväxlar, även om behov av medel inom kort tid kunde förutses skola uppkomma. Härigenom ha betydande säsongfluktuationer, huvudsakligen sammanhängande med skatteterminerna, i riksbankens innehav av skattkamarväxlar uppstått. För att i framtiden söka minska dessa fluktuationer har i december överenskommelse träffats om inrättande av ett räntebärande underkonto till riksgäldskontorets checkräkning i riksbanken för överföring i jämna multiplar av 50 milj. kr., på vilka belopp skall gottgöras ränta, i den mån de inestå på detta underkonto i 20 dagar eller mera, efter en räntesats av tills vidare 2 %.

Inlåning från postsparbanken. Den 15 augusti överlämnade postsparbanken till riksgäldskontoret för förvaltning mot en ränta av 2 % för år ett belopp av 10 milj. kr., att återbetalas den 15 december 1950. Efter framställning av postsparbanken ha fullmäktige den 17 augusti 1950 medgivit, att 20 milj. kr. av postsparbankens i riksgäldskontoret inestående avistamedel finge överföras till en deposition per den 15 december 1950 mot en ränta av 2 % för år. Vidare ha fullmäktige efter framställning av postsparbanken den 31 augusti medgivit förlängning av bankens samma dag till betalning förfallna deposition i riksgäldskontoret å 10 milj. kr. till den 15 mars 1957 mot en ränta av 3 % för år. Den 11 september insatte postsparbanken ytterligare 20 milj. kr. i riksgäldskontoret. Å depositionen, som skall återbetalas den 15 mars 1957, gottgöres ränta efter 3 % för år.

I oktober återbetalades till postsparbanken återstående avistamedel 22,5 milj. kr. samt en 2,1 % deposition per den 31 oktober 1950 å 10 milj. kr. I november insatte postsparbanken 50 milj. kr. avistamedel, varjämte depositionen å 30 milj. kr. per den 15 december 1950 på förfallodagen överfördes till dessa medel. Sedan 50 milj. kr. återbetalats i november och december, utgjorde postsparbankens avistamedel den 30 december 1950 30 milj. kr.

Inlåning från postgirokontoret. Den 8 juli överlämnade postgirokontoret till riksgäldskontoret för förvaltning mot en ränta av 1,2 % för år ett belopp av 50 milj. kr. att återbetalas den 31 oktober 1950. Efter framställning av postgirokontoret ha fullmäktige medgivit fortsatt deposition av beloppet till den 20 januari 1951 mot en ränta av 1,9 % för år. Till en deposition per den 1 oktober 1955 mot en ränta av 2,9 % för år överfördes inlösenbeloppet 6 milj. kr. för en postgirokontorets statsskuldförbindelse per den 1 oktober 1950. En tidigare deposition av postgirokontoret å 25 milj. kr. har i samband med emissionen av 1950 års 3 1/4 % statslån av den 10 december överförts till detta lån. Postgirokontorets konto hos riksgäldskontoret för avistamedel hade under senare halvåret 1950, liksom fallet varit under förra halvåret, en betydande omsättning, vilket sammanhänge med betalningsrutinen vid skattelikviderna. Behållningen å nämnda konto, som den 1 juli 1950 uppgick till 150 milj. kr., ökades sålunda under senare halvåret 1950 med insättningar å sammanlagt 1 785 milj. kr. men minskades å andra sidan genom uttag å 1 845 milj. kr. Den 31 december 1950 utvisade kontot alltså ett saldo av 90 milj. kr. Räntesatsen för postgirokontorets avistamedel i riksgäldskontoret under ifrågavarande halvår utgjorde 0,5 %.

Lån hos statsinstitutioner och fonder. Vid ingången av budgetåret 1950/51 uppgick den del av den fonderade statsskulden, vilken redovisas såsom lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., till kr. 917 353 500:12. Under senare halvåret 1950 ökades detta belopp med (netto) 7 551 554 kr. i följd varav här berörda del av statsskulden den 31 december 1950 utgjorde kr. 924 905 054:12.

Exportkreditfondens tillgodohavande i riksgäldskontoret uppgick den 1 juli 1950 till kr. 10 131 520:96, varav ett belopp av 1 milj. kr. var placerat med en uppsägningstid av 45 dagar och återstoden, kr. 9 131 520:96, bundits med ett års uppsägning. Räntefoten utgjorde respektive 0,5 % och 1,5 %. Vid tre olika tillfällen under andra halvåret 1950 insatte exportkreditnämnden på sistnämnda villkor (ett års uppsägning och 1,5 % ränta) tillhopa kr. 268 479:04. Från och med den 1 januari 1951 ha ovannämnda räntesatser å 0,5 % och 1,5 % höjts till respektive 1 % och 2 %.

Lån hos träindustriens konjunkturutmättningsfonder.

Under tiden 1 juli—31 december ha till riksgäldskontoret inbetalats följande fondmedel:

Cellulosaindustriens konjunkturutmjänningsfond

1947 års avtal (ränta)	1 730 068: 43	
1948 » » (»)	787 802: 31	2 517 870: 74

Trävaruindustriens konjunkturutmjänningsfond

1947 års avtal (ränta)	743 370: 61	
1948 » » (»)	784 121: 80	
1949 » » (härav ränta 313 566: 33).....	403 801: 06	
1950 » »	14 300 408: 53	16 231 702: —

Trämasseindustriens konjunkturutmjänningsfond

1947 års avtal (ränta).....	107 070: 55	
1948 » » (»).....	51 304: 98	158 375: 53

De mindre sågverkens konjunkturutmjänningsfond

1947 års avtal (ränta).....	163 546: 62	
1948 » » (»).....	216 527: 81	
1949 » » (härav ränta 131 621: 79).....	1 615 962: 41	
1950 » »	7 915 659: 38	9 911 696: 22

Summa kr. 28 819 644: 49

Under samma tid ha följande fondmedel återbetalats

Kopparfors och Storviks konjunkturutmjänningsfond	1 301 256: 14
Tegefors konjunkturutmjänningsfond	323 476: 59

Summa kr. 1 624 732: 73

Betalning av vissa till Finland lämnade krediter. 1950 års riksdag har godkänt en den 17 november 1949 mellan svenska och finska regeringarna träffad överenskommelse angående betalning av vissa till Finland lämnade svenska krediter. Enligt nämnda överenskommelse har finska staten överlämnat en till riksgäldskontoret ställd skuldförbindelse av den 31 december 1949 å kr. 455 072 068: 44. Detta belopp motsvarar summan per angivna dag av svenska statens fordringar på grund av vissa kreditavtal; i beloppet innefattas bl. a. riksgäldskontorets å Fonden för kreditgivning till utlandet bokförda fordran, 332 462 000 kr. I utbyte mot nämnda skuldförbindelse, som löper med 3 % ränta fr. o. m. den 1 januari 1950, att erläggas halvårsvis den 30 juni och 31 december, och som skall amorteras på förfallodagarna den 30 juni 1959—31 december 1983 i 50 lika halvårsannuiteter, har till finska staten återställts finska statens tidigare reverser till riksgäldskontoret å 302 462 000 kr. Med hänsyn till att i förenämnda belopp — kr. 455 072 068: 44 — ingår en riksbankens inom linjen bokförda fordran å 39 milj. kr., har mellan riksgäldskontoret och riksbanken avtalats, att 39/455 av samtliga kapital- och ränteinbetalningar å den nya skuldförbindelsen skola tillfalla riksbanken, medan resterande belopp skall tillgodoföras riksgäldskontoret.

Kreditavtalet mellan Sverige-Polen. Enligt det svensk-polska avtalet den 16 november 1949 rörande förlängning av vissa regeringskrediter till Polen skulle de under »Fonden för kreditgivning till utlandet» bokförda krediterna till Polen amorteras på så sätt, att den utestående skulden per den 1 november 1950 skall fördelas på tio lika stora rater, vilka skola erläggas varje 31 mars och 30 september under åren 1951—1955. Ränta å skulden skall erläggas efter 3 % för år. Enligt avtalet skulle vidare polska regeringen överlämna tio nya skuldförbindelser, motsvarande de nya förfallodagarna samt daterade den 14 november 1950. I utbyte häremot skulle polska regeringen erhålla de skuldförbindelser, som vore i riksgäldskontorets besittning.

I enlighet härmed ha till polska regeringen under november återställts de i riksgäldskontorets besittning varande skuldförbindelserna å tillhoppa 58 296 950 kr. i utbyte varemot i riksbanken för riksgäldskontorets räkning deponerats tio nya reverser å envar 6 489 695 kr. löpande med 3 % ränta och förfallande halvårsvis, den första den 31 mars 1951 och den sista den 30 september 1955.

Till polska regeringen har vidare av riksgäldskontoret utfärdats ett intyg av innehåll, att genom ovannämnda utbyte av reverser polska staten tillfullo reglerat även en kredit å 6 600 000 kr. för vilken skuldförbindelse icke utfärdats.

I anslutning till ovannämnda förlängningsavtal har sedan 1950 års riksdag förklarar sig icke hava något att erinra mot avskrivning av det oguldna belopp å 1 293 600 kr. av 1921 års hjälpkredit till Polen, som i riksgäldskontorets räkenskaper redovisats under Diverse kapitalfonder: Fonden för varukredit, efter hemställan av Kungl. Maj:t förenämnda belopp avskrivits medelst anlitande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. I samband härmed har till Polska Staten återlämnats de av riksgäldskontoret innehavda utav »polska republikens regering» utfärdade obligationerna å tillhoppa 1 293 600 kr.

Avveckling av riksgäldskontorets fordran å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922. Riksgäldskontorets fordran å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 uppgick vid ingången av budgetåret 1950/51 till kr. 44 000 282:86. För täckande av denna fordran funnos i riksgäldskontoret avsatta skattemedel å 44 500 000 kr., vilket belopp jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 september 1938 överförts från fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922. Detta belopp redovisades såsom skuld å riksgäldsfonden å särskilt konto. Sedan kreditkassans till riksgäldskontoret överlämnade tillgångar numera realiserats eller bokförts inom linjen utan värde, ha fullmäktige ansett anledning icke föreligga för riksgäldskontoret att längre bokföra denna fordran på kreditkassan; ifrågasvarande kontofordran borde i stället regleras med anlitande av ovannämnda å riksgäldsfondens skuldsida å konto »För mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 avsatta medel» redovisade belopp å 44 500 000 kr. Å sistnämnda

konto skulle härefter återstå ett belopp av kr. 499 717:14. Fullmäktige ha den 30 november hos Kungl. Maj:t gjort framställning om, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att beloppet överföres till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

Förräntningen av vissa fondmedel. Enligt beslut av fullmäktige skall ränta å medel, som innestå i riksgäldskontoret å vissa såsom fonderad statsskuld redovisade konton, beräknas efter en räntesats, motsvarande den effektiva medelräntefoten för de fasta statslån, som av riksgäldskontoret upptagits under de fem närmast förut förflutna budgetåren. De ifrågavarande kontona äro statens pensionsanstalt, folkpensioneringsfonden, olycksfallsförsäkringsfonden, civila tjänstepensionsfonden, militära tjänstepensionsfonden, allmänna familjepensionsfonden, pensionsfonden för vissa riksdagens verk, riksbankens pensionsfond, Bergsjö bredspårsfond, Sparbankernas säkerhetskassa, Norrbackainstitutet, fonden för skoglig forskning och norrländska skogsfonden. I överensstämmelse med förut angivna beräkningssätt har ifrågavarande räntefot för budgetåret 1950/51 fastställts till 2,8 %.

Riksgäldskontorets fordran hos statskontoret för lämnad kassaförstärkning utgjorde den 1 juli 1950 5 050 milj. kr. Den 31 december 1950 hade statskontorets ifrågavarande skuld till riksgäldskontoret ökat med 150 milj. kr. samt utgjorde sålunda 5 200 milj. kr.

Uppköpta svenska statsobligationer. Ifrågavarande konto utvisade den 1 juli 1950 en ingående balans å 6 155 653 kr. Kontot har under senare halvåret 1950 ökat med 50 kr. genom uppköp från riksbanken av en skadad obligation av 1944 år premieobligationslån. Till följd av vissa utlottningar å av riksgäldskontoret övertagna järnvägsån m. m. har kontot minskat med 328 000 kr. Efter dessa transaktioner utvisade kontot den 31 december 1950 en utgående balans å 5 827 703 kr.

Rörliga krediter. Å de av riksgäldskontoret för vissa ämbetsverk jämlikt riksdagens beslut öppnade rörliga krediterna togos under tiden 1 juli—31 december 1950 i anspråk följande belopp, nämligen för telegrafstyrelsen 20 milj. kr., för vattenfallsstyrelsen 5 milj. kr., för domänstyrelsen 10 milj. kr., för försvarets fabriksstyrelse 3,5 milj. kr., för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap 42 milj. kr. samt för statens reproduktionsanstalt 75 000 kr. Å andra sidan återbetalades under samma tid å krediterna av telegrafstyrelsen 15 milj. kr., av vattenfallsstyrelsen 5 milj. kr., av domänstyrelsen 42 milj. kr., av försvarets fabriksstyrelse 2 milj. kr. samt av statens reproduktionsanstalt 175 000 kr. Efter dessa transaktioner utvisade kontot rörliga krediter den 31 december 1950 ett utnyttjat kreditbelopp av sammanlagt kr. 163 169 935:47 mot kr. 146 769 935:47 vid budgetårets början.

Norrbottens järnverk. Enligt beslut av 1941, 1946 och 1947 års riksdagar skall staten genom riksgäldskontoret ställa garanti i mån av behov för lån

åt Norrbottens Järnverk aktiebolag å sammanlagt högst 101 milj. kr. (3+73 + 25). Härav avse 6 milj. kr. garanti för förlagslån. De av riksgäldskontoret med stöd av ovannämnda riksdagsbeslut tecknade garantibeloppen, som vid det nya budgetårets början uppgingo till 66 milj. kr., ökades under senare halvåret 1950 med 35 milj. till 101 milj. kr., varigenom sålunda hela ifrågavarande garanti tagits i anspråk. Det garanterade beloppet avser garanti för av bolaget i riksbanken upptagna lån och fördelar sig med 6 milj. kr. på förlagslån, med 85 milj. på uppsägningslån och med 10 milj. kr. på kredit i checkräkning.

Avskrivning av ett Uppsala universitet beviljat lån. Sedan 1950 års riksdag medgivit, att avskrivning finge ske av ett universitetet i Uppsala beviljat lån å 425 000 kr. för anordnande av lokaler för institutet för högspänningsforskning, vilket lån i riksgäldskontorets räkenskaper redovisats under Fonden för förlag till statsverket, har efter hemställan av Kungl. Maj:t förenämnda belopp avskrivits medelst anlitande av fonden för oregrerade kapitalmedelsförluster.

En av riksgäldskontoret till säkerhet för lånet innehavd, av Det Större akademiska konsistoriet i Uppsala utfärdad skuldförbindelse å 425 000 kr. har återställts till konsistoriet.

Avveckling av Folkrörelsernas sparkampanj. I sitt av 1950 års riksdag godkända utlåtande nr 11 angående anslag till folkrörelsernas sparkampanj för budgetåret 1950/51 m. m. har bankoutskottet förordat vissa undersökningar i syfte att ernå ytterligare besparingar på området utöver dem, som redan åstadkommits. Med anledning därav ha i samråd med sparkampanjen efter verkställda undersökningar följande åtgärder vidtagits under senare halvåret 1950.

Sparkampanjens kansli har den 1 juli överflyttats till riksgäldskontoret. Härigenom ha personal- och kontorskostnaderna nedbringats. Vidare har beräknats, att genom omläggning av propagandaaffiseringen en besparing av ca 50 000 kr. skulle kunna åstadkommas. Länsombudsorganisationen har indragits fr. o. m. den 1 december 1950 med undantag av ombudet i Borås, som kvarstår t. o. m. januari 1951 för fullföljande av viss propaganda på denna plats.

Under sommaren och hösten 1950 har sparkampanjens verksamhet huvudsakligen inriktats på att främja det s. k. lönsparandet. F. n. äro omkring 32 000 ungdomar anslutna till lönsparandet. Sparformens vidare utbredning och propagandan i samband härmed torde i framtiden helt kunna ske genom sparinstitutionernas försorg. Riksgäldskontoret kommer att ombesörja erforderliga centrala åtgärder, vilka bestå av en mera allmänt övervakande verksamhet i syfte att ernå likformighet i tillämpningen av reglerna för lönsparandet. Riksgäldskontoret skall även handhava vinstutlottningarna i samband med lönsparandet.

Sedan sparkampanjens organisation i den utsträckning som ovan sagts avvecklats, återstår av densamma endast arbetsutskottet jämte lokalorga-

nisationerna. De sistnämnda ha under år 1950 haft en mycket begränsad verksamhet. Sedan länsombuden indragits, har verksamheten praktiskt taget helt upphört. Sparkampanjens till riksgäldskontoret överflyttade kansli kommer att avvecklas under början av år 1951.

Å det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 490 000 kr. till folk-rörelsernas sparkampanj beräknas uppkomma en besparing av omkring 250 000 kr.

I riksgäldskontorets i november 1950 till finansdepartementet överlämnade utgiftsberäkning för budgetåret 1951/52 har icke upptagits något anslag till folk-rörelsernas sparkampanj för detta budgetår. Däremot har till vinstutlottning i samband med lönsparandet beräknats ett förslagsanslag av 150 000 kr. eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Slutligen bör omnämnas, dels att vissa ändringar i reglerna för lönsparandet i syfte att tillgodose de önskemål beträffande jordbrukarungdomens anslutning till lönsparandet, vilka motionsvis framförts vid 1950 års riksdag, vidtagits, dels ock att kvalificeringstiden för deltagande i den första vinstutlottningen å lönsparandet något förlängts i syfte att under år 1950 ernå ökad anslutning till detta sparande.

Snabbare publicering av riksdagens protokoll. Sedan en av f. d. riksgäldsdirektören F. Sandberg enligt fullmäktiges uppdrag i samråd med sekreterarna i riksdagens kamrar och representanter för riksdagsstenograferna m. fl. verkställd utredning angående möjligheterna att åstadkomma en snabbare publicering av kamrarnas protokoll under oktober månad överlämnats till riksdagens bankoutskott, har ärendet behandlats av bankoutskottet och riksdagen. Riksdagen har därvid jämlikt utskottets hemställen uppdragit åt fullmäktige att föranstalta om fortsatt utredning av frågan.

Såsom bilaga till denna berättelse har i sammandrag fogats riksgäldskontorets balansräkning per den 30 juni och den 31 december 1950.

Stockholm den 4 januari 1951.

ANDERS ÖRNE

ARTUR RYBERG

ERNST ERIKSSON

AXEL STRAND

ERIK HAGBERG

GUSTAF NILSSON

WALD. SVENSSON

STEN WIDLUND

Riksgäldsdirektör

/ *Torsten Bjerlöv*

Bilaga.

Sammandrag

av

Riksgäldskontorets balansräkning (i milj. kr.)

Tillgångar

Riksgäldsfonden.

	1950		Förändr.
	^{30/6}	^{31/12}	
Uppköpta obligationer m. m.	8·3	7·9	— 0·4
Riksbanken, valuta för Marshall-lånet	40·5	—	— 40·5
AB Kreditkassan av år 1922	44·0	44·0	—
Förskott och utlånta medel	6·0	10·3	+ 4·3
Rörliga krediter åt vissa myndigheter	146·8	163·2	+ 16·4
Vissa garantimedel	3·5	3·5	—
Fordran hos statsverket för vissa anslagsmedel	16·2	—	— 16·2
Fordringar hos ämbetsverk och myndigheter för kapitalmedelsåterbetalningar	14·1	—	— 14·1
Kassaförstärkning åt statskontoret	5 050·0	5 200·0	+ 150·0
Postgirokonto nr 1015	6·0	1·0	— 5·0
Checkräkning hos riksbanken	12·6	73·7	+ 61·1
Diverse	—	6·2	+ 6·2
	5 348·0	5 509·8	+ 161·8
<i>Kapitalinvesteringar</i>	8 698·4	8 915·2	+ 216·8
Summa	14 046·4	14 425·0	+ 378·6

Skulder

Riksgäldsfonden.

Fonderad statsskuld	8 879·0	8 949·3	+ 70·3
Tillfällig statsskuld	3 193·9	3 514·2	+ 320·3
	12 072·9	12 463·5	+ 390·6
Förfallna obligationer	6·1	5·2	— 0·9
Förfallna kuponger m. m.	14·8	19·5	+ 4·7
Icke disponerade medel tillhöriga vissa fonder	34·6	31·0	— 3·6
Oreglerade anslagsmedel	12·0	—	— 12·0
För mötande av förluster å AB Kreditkassan av år 1922 avsatta medel	44·5	44·5	—
	12 185·1	12 563·7	+ 378·6
<i>Tillgångar över skulder</i>	1 861·3	1 861·3	—
Summa	14 046·4	14 425·0	+ 378·6

¹ Motsvarar riksgäldskontorets nettoutbetalningar för kapitalbudgeten.